

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Quæstio I. An ista Communitas Ecclesiastica habeat jus exigendi Decimas
ex fœno?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

QUÆSTIO I.

*An ista Communitas Ecclesiastica habeat
jus exigendi Decimas ex
fœno?*

Rationes dubitandi.

Habere se omnino contendit Communitas, se fundans 1. in Jure Communi Canonico, quod omnes terræ fructus absque ulla distinctione subijcit decimationi, de omni fructu: de omnibus prædiorum fructibus solvendas ex obligatione decimas esse illimitatè asserens. text. in c. nuntios 6. & c. ex parte 21. de decimis, inter omnes autem prædiorum fructus utique etiam veniunt fructus pratorum, seu fœnum, imò hoc haud obscurè exprimitur in specie. c. commissum 4. eod. Ex dem decimæ ex fœno, tanquam in hoc districtu, de quo lis est, debita expressè nominantur

2. In aliquo antiquo documento & litteris, in quibus Princeps territorialis, velut Domus directus, decimas hujus districtus in feudum concessas esse fatetur his formalibus, Das er die zween Thail NB, Wissen und

Ucker, Zehendt ein - zu Bentel. Wo hen verlihen habe: quam parum ergo decimæ agrorum in hoc loco in dubium vocari, tam parum decimæ pratorum recusari possunt, cum de utrisque prorsus æqualiter & copulativè loquantur litteræ feudales. Neque

3. Colonos ab onere solvendi decimas pratorum, tam de Jure Communi quàm ex recitatis litteris debitas, eximere potest per immemorabile tempus in hoc loco, uti asserunt omnia aut neglecta harum decimarum præstatio; partim quia tempus immemorabile necdum probatum, imò tam facillè non est probabile, ut sibi persuadent coloni, partim quia antecessores, & harum decimarum venditores, per suam negligentiam, qua decimas ex prædiorum colligere & exigere omiserunt, præjudicare non potuerunt successoribus;

cum alteri per alterum non debeat iniqua conditio inferri. *l. non debet ff. de R. J. in 6. Si quidem*

4. Per huiusmodi diuturnam consuetudinem neque Consuetudo, neque Præscriptio, immunitatem à præstatione decimarum ex præstatione attribuit colonis: non Consuetudo, quia secundum classicos auctores, videlicet Innoc. in c. 32. de decim. Marta de Jurisdic. p. 4. cent. 1. cas. 24. a. n. 11. Nicol. Reulner. vol. 2. conf. 11. n. 49. Hunnium Encycloped. p. 5. tit. 2. c. 8. v. 5. Felin. Paris. Bald. & alios apud Covarruv. l. 1. variar. c. 17. n. 8. & Ferd. Vafq. l. 2. Controv. c. 87. n. 8. Decimas prædiales tollere aut abrogare nulla potens est consuetudo propter paritatem, quam habent cum tributis Principi ac Domino territoriali pendendis, à quibus per viam Consuetudinis (aut Præscriptiones) neminem eximi Jura concedunt. *l. 6. C. de Præscript. 30. vel 40. annor. quis igitur consuetudini (aut præscriptioni) vim tribuat tollendi tributum Divinum, cujusmodi sunt decimæ. c. 26. de decim. ?* Ut taceatur, impræsentiarum propriè dictam consuetudinem locum habere non posse, utpote quæ essentialiter integram & amplam communitatem respicit, non verò aliqua solum membra il-

lius. *Æquè parùm roboris habet*

5. Prætensa Præscriptio, etiam mille annorum; uti testatur Barbat. vol. 2. conf. 35. col. 6. Berlich. p. 2. concl. 4. n. 24. allégans Franc. Balbum, Petrum Gilcken, & textum in can. revertimini 65. caus. 16. q. 1. ex ratione, quia decimæ debentur DEO in signum universalis Dominij. text. in c. 16. in med. & c. 33. S. cum autem. de decim. Adde, quòd huiusmodi præscriptioni defint necessaria requisita, ut iustus titulus & bona fides, nam decimas non solvens peccat, & agit non solum contra SS. Canones & Jus Commune, sed etiam contra jus privatum decimatoris; ac tantò sunt graviora peccata, quanto diutius infelicem animam detinent alligatam. c. fin. de consuet. Deficit quoque legitima possessio, sine qua non currit ulla præscriptio. c. 3. de R. J. in 6. Et huic opinioni subscribunt non solum Canonistæ antiqui communiter, verum etiam ex Legistis Duar, Borell, Belamera, Hunn. lo. cit. c. 2. n. 57. & ex recentioribus Canonistis Bernardus Van Espen p. 2. Jur. Eccl. tit. 33. c. 7. n. 3. addens, in Galijs non semel iudicatum esse, laicos obligari ad solvendas decimas è suis terris, tametsi à tempore immemoriali eas non solvissent.

Rationes decidendi.

Hæc tamen omnia, & alia ijs similia, nequaquam mihi videntur tam valida, ut ab opposita sententia dimovere vel retardare possint aut debeant, aded quidem, ut, si coloni vel per 10. aut faltem 30. annos (quod utique ipsis difficile non erit) probant, à se & prædecessoribus suis non solutas fuisse decimas ex prætis Decimatori Laico, antequam is communitati Ecclesiasticæ decimas sui destriktus vendiderat, immunitatem à decimis pratorum tam de futuro quàm de præterito consecutos esse indubitato pronuntiem, sive eam ex Consuetudine sive ex Præscriptione consecutos esse dixeris.

Et quidem Consuetudini hanc vim abrogandi decimas extæno inesse manifesta Jura Canonica edisserunt, secundùm quæ omnes Decimæ totaliter tolli in quibusdam locis per consuetudinem posse in aperto est, textus clari in c. 4. c. 18. 20. de Decim. aded quidem, ut litem, siquam super præstatione decimarum oriri contingat, decidi velint ex locorum consuetudine & usu. c. 32. eod. pr. ibi: *in aliquibus regionibus quædam permixte sunt gentes, quæ secundùm suos ritus decimas de more non solvunt, quamvis consean-*

tur de nomine Christiano. Et infra §. 1. ille quippe decima necessario solvenda sunt, quæ debentur ex Lege Divina, vel loci N. Consuetudine approbata: ergo à contrario illæ decimæ non sunt necessario solvendæ, quæ per consuetudinem non sunt approbata, Confirmatur; ex c. 18. & c. 20. patet, jus quoque percipiendi decimas per consuetudinem positive obtineri: ergo à fortiori jus non solvendi decimas, seu immunitas à Decimis, negative obtineri potest; cum plus sit alicui concedere jus positivum, quàm negativum, & præcise immunitatem. Quapropter Doctor Angelicus quodlib. 2. art. 8. expresse docet, injuste exigi decimas, etiam per Clericos, ubi datur consuetudo non solvendi. Juri Communi concordat Jus Bavaricum, non incapax aliquid statuendi de Decimis, quæ jam sunt laicales effectæ, & laicis debitæ, quales fuerunt præteritis, quod tit. 28. art. 14. Land: Recht sic statuit: welche von geringen Früchten / als Kueben / Kraut / und dergleichen / von alters her gar nichts (vom Zehendt) gegeben / die sollen auch darbey gelassen / und von ihnen theil Zehendt begehret werden. Rursus art. 16. sey an

melchen Orthen von alters her
kommen / das man den kleinen
(ad minutas autem decimas redu-
cuntur quoque decimæ ex feno te-
lle P. Friderich in egregio *tractatu de*
Decimis n. 271.) und Blut zehendt
gegeben, soll er daselbst noch gege-
ben werden: an was Orthen aber er
von alters her nit ist gegeben wor-
den / NB, ist man ihne zurachen
fürers, in auch nit schuldig. His
tam claris Jurium dispositionibus
acquiescunt & consentiunt propè
omnes & melioris notæ Jurisperiti
communissimè, ut adeo in contra-
rium allegati parùm vel omnino
non attendi mereantur, ut infra
magis firmabimus.

Conspirat quoque notoria pra-
xis ferè omnium locorum, præser-
tim in Bavaria, de qua celeberrimus
& rerum Bavaricarum peritissimus
Comentarista L. B. Schmid *semcent.*
a. controv. 29. n. 3. ita scribit: *cor-*
ruptum est, quod, sicut in aliis locis, ita
etiam in patria nostra plurima ejusmodi
decimarum species per desuetudinem
abolitæ fuerint, uti sunt decimæ venatio-
num, piscationum, aut fodinarum, lignorum
radarum &c. imò in in patria nostra
omnino nulla minores decimæ debentur, ut
potè de leguminibus, oleribus, rapis, lino,
cannabe, nec de fatis ovium, lacte aut
lana &c. nisi Parochi aut Clerici docuerint,
se in quasi-possessione similitum decimarum
ab antiquo constitutos esse, ut ipsis lex &
consuetudo hac in parte potius resistat, ut est
tenetur in art. 16. der Land, Recht.

Ita ille, qui alibi idem insinuat de
decimis ex pratis & feno in specie.
Dubium igitur non est, quin morà
lite & quaestione, an hi vel illi fru-
ctus sint decimabiles, seu Decimis
obnoxij, consuetudo locorum respi-
cienda, & secundùm eam sententia
ferenda sit. Atqui in districtu,
ubi noviter prætenduntur decimæ
ex feno, & per totam viciniam, ex
antiquissima Consuetudine (suffice-
rent probabiliter 10. anni. per *l. 1.*
2. 3. C. de præscript. long. temp. juncto
titulo *C. quæ sit longa consuetudo.* Gi-
balin. *l. 6. scientiæ Canon. c. 2. q. 2.*
n. 22. ubi hanc sententiam omnino
veram esse putat, Haunold. verò *de*
J. & Just. in præm. c. 3. n. 1. & 30.
communioem dicit, præsertim
cùm consuetudo hujus districtus
non pugnet, vel non pugnaverit,
dum fuit completa, contra Eccle-
siam vel decimatores Ecclesiasticos)
Decimæ ex pratis & feno non sol-
vuntur, ut clarè asserit Species facti,
à Parte adversa non impugnata;
qui districtus & vicinia utique con-
stituunt integram & amplam com-
munitatem, quæ sufficiat ad pro-
priè dictam consuetudinem, imò
etiam una vel altera parochia jam
pro integra communitate in or-
dine ad hunc effectum haberi pos-
se videtur. Imò in Bavaria non
malè dicitur esse consuetudo pro-
vinciæ, decimas pratorum abolens,
cùm mihi saltem non constet nisi de
uno illius loco (licet Concellarius,
Schmid

U

Schmid

Schmid de quibusdam testetur oppositum) in quo solvantur decimæ ex fæno, ita ut sæpius per modum proverbij audiverim dici: *Sie streitten umb den Heu; Zehendt/ da man doch Rheinengibt.* Si verò, quod tamen nullatenus videre possum, in substrato casu non procederet Consuetudo, rem tamen totam

Evinceret *Præscriptio*, per quam Decimis, licet sint præstationes annuæ, præscribitur, seu immunitas ab ijs solvendis tam in futurum, quam de præterito, obtinetur lapsu 30. vel 40. annorum, modò non currat contra decimatorem Parochum, vel alium jure Parochi gaudentem, ut clare habetur *c. 4. & 6. de Præscript. Concordant l. 2. & 4. c. de Præscript. 30. vel. 40. ann. l. 26. c. de Usuris.* In tali enim longissimi temporis præscriptione præsumitur bona fides, & iustus titulus, ita ut nec allegari nec probari debeant, per *c. 6. de Præscript. l. 3. & 4. c. de præscript. 30. vel 40. annor. Panormit. Covar. Vasquius l. 2. c. 70. & 79.* Sed impræsentiarum coloni per 30. vel 40. annos nihil ex pratis suis solutum pro decimis esse haud difficulter probabunt, cum de tempore immemoriali suæ immunitatis dubitare non videantur. Nec obstat, quòd multi DD. cum Fachin. Ber-

lich. Mynf. & Gailio contendunt, præstationes annuas non extinguuntur per unam præscriptionem tricennalem, sed tot requiri præscriptiones hujusmodi, quot sunt præstationes, & unicam duntaxat præstationem lapsu 30. annorum tolli. per *l. cum notissimi. 7. §. ult. c. eod.* Si quidem longè verior sententia, Jurisque Communi æquè ac Bavarico conformior, cum Panormit. Bald. Boër. Nicol. Everhardi, Haunold. Arnoldo Rath *de usucup. c. 4. §. 1. 3.* tenet, sufficere unicam præscriptionem, ut satis mihi demonstrasse videor in *meo Candidato l. 2. tit. 26. n. 86.* ac satis enervasse *l. 7. tit. iij.* unicam ferè adversariorum fundamentum. Neque in tali præscriptione privata, & alieni juris extinctiva, deficit possessio proportionata, nimirum negativa, quæ consistit in negatione exactionis, & incipit, quando bona fide omittitur prima præstatio; tunc enim negativè possideri incipit immunitas. vid. dictus *Candidatus n. 41. 42.* Dein licet transmitteretur gratis, in aliis præstationibus annuis non sufficere unam præscriptionem, certò tamen sufficeret in decimis, seu in hac particu-

lari specie præstationum annuarum. per *c. 4. & 6. tit.*

Confutantur Rationes dubi- tandi.

Ad 1. aio, in thesi verissimum esse, quod spectato Jure Communi Ecclesiastico de omnibus terrarum fructibus, etiam ex sæno in specie, debeantur decimæ; in hypothese tamen, ex Jure speciali, Consuetudine, Præscriptione &c. huic generalitati derogari posse, ita ut de quibusdam fructuum speciebus non debeantur, pariter certum esse ex eodem Jure Communi, uti probatum est, imò in hoc districtu decimas ex pratis sublatas esse ex ipso facto satis manifestum est. Quin atque Jure Bavarico (se fundante in communi Baviaræ praxi) si credamus Cancellario Schmid Juris Bavarici nobilissimo Interpreti ad tit. 28. art. 16. decimatores, etiam Clerici, in Decimis minutis assistentiam Juris non habent pro se, sed contra se, ita ut ipsi teneantur probare possessionem vel quasi, ac inde jus acquisitum.

Ad 2. Etiam si transmitteretur, litteras feudales Principis territorialis de anno 1548. authenticas exhiberi (quod omnino necessarium foret) in quibus decimas pratorum æque ac agrorum decimatori vasallo pro tunc concessæ reperiuntur

in hoc districtu, pridem tamen sive per consuetudinem, sive per præscriptionem, sive per utramque, pratorum decimæ abrogari potuerunt, & defacto abrogatas esse omnino & facile evincitur; nam etiam Jura feudalia subjacent consuetudini, & præscriptioni. Taceo, quod istæ feudales litteræ secundum omnem apparentiam à Curia feudali datæ sint inscijs & non consentientibus colonis (uti constanter asserunt, sibi nihil de illis constare) de quorum tamen præjudicio agitur: sed instrumenta sine præscitu & consensu eorum, quibus præjudicant, erecta nihil probant, præsertim si præjudicium exprimitur solum enuntiative & incidenter, uti in dictis litteris contigit. Mascard. concl. 925. n. 5. de Prob. Harpprecht l. 1. Responfor. c. 7. respon. 62. n. 9. ubi sic ait: instrumentum contra tertium, quem non constat interfuisse instrumenti consecutioni, non probat. l. ult. ff. de interrogat. in Jure sac. l. certum §. si quis absenti. ff. de Confess. Consonant, quæ tradunt DD. ad l. admonendi ff. de Jurejur. & P. Schmalz-Grueber ad tit. de Privil. n. 272. Vel igitur vasallus decimator, dum pro hoc feudo sollicitavit, in sua suppli-

ca erroneè exprimens den *Wifens* und *Ufker* *Behendt* / decepit Curiam Feudalè, vel hoc ex alio errore aut ignorantia utriusque classis decimas conjunxit.

Ad 3. Imprimis, uti jam notatum est, non requiritur ad obtinendam à colonis immunitatem à solvendis pratorum decimis tempus immemoriale, quod tamen probare paratosse asserunt, sed sufficit decennium, si consuetudine, vel tricennium (cùm adversus decimatores laicos non privilegiatos ecurrerit) si præscriptione niti velint coloni. Deinde non est dubium, quin successori noceat, si antecessor jus aliquod, etiam per negligentiam, amittit, cùm notum sit Juris, quòd nemo plus juris, quàm sibi competat, in alium transferre valeat. *l. 79. de R. J. in 6. & is*, qui in jus succedit alterius, eo jure, quo ille (non majori) uti debeat. *l. 46. eod.* Quo pacto alteri per alterum non iniqua, sed æquissima infertur conditio.

Ad 4. Satis superque demonstratum est, quòd usus & consuetudo longa, & longissima, in causis decimarum, & obligationis ad illas pendendas abolitione, locum habeat & attendi cum primis debeat, ita ordinante Jure tam Bavarico quàm Communi, & conspirante communi DD. sensu. In oppositum allegati DD. vel loquuntur de totali Decimarum abrogatione,

vel de casu, quo subtractis per consuetudinem decimis Parocho aliunde non suppetit necessaria sustentatio, vel nituntur erroneò supposito & falsa opinione, qua putant, Decimas formaliter & quoad determinatam quotam sumptas adhuc in Novo Testamento deberi Jure Divino, quòd falsum est, præsertim in decimis laicalibus, quæ non amplius Parocho solvuntur: qui tamen omnes casus huc non sunt applicabiles: ergo nec doctrina dictorum Auctorum. Paritas cum tributa valde claudicat, partim quia Jura Civilia expressè resistunt consuetudini & præscriptioni tributis adversanti, econtra autem Jura Canonica non resistunt consuetudini & præscriptioni decimis adversanti, imò utramque positivè approbant, ut vidimus: partim quia decimæ non immediate debentur, etiam Parochis, in recognitionem supremi Domini Dei, sed solum mediatè & secundariò, immediatè autem Parochis in congruam sustentationem, & quidem solum materialiter spectata, non quoad certam ac determinatam quotam; laicis autem nec ad congruam sustentationem, & insuper nec immediatè nec secundariò in recognitionem supremi Domini Dei: econtra Principi & Magistratui sæculari tributa debentur immediatè in recognitionem supremæ potestatis: ergo, licet tributis solvendis non obstet consuetudo, vel

vel præscriptio, saltem ordinaria & non immemorialis, obstare tamen potest decimis solvendis. Nec exinde in hac facti contingentia consuetudo impugnabilis est, ac si deesset communitas integræ & propriè dicta, cum non solum in hujus parochiæ districtu, quæ tamen fors non male pro integra communitate considerari potest, sed etiam in tota vicini consuetudinem vigere satis constat & usum antiquissimum, vi cuius ex sano nec petuntur nec solvantur decimæ.

Ad 5, pariter satis ostensum est, quod secundum sacros Canones plurimum valeat in materia decimarum præscriptio, ut patet ex *l. 6. §. 1. in 6. de præscript.* ubi etiam appobatur præscriptio positiva, qua obtinentur decimæ, & non solum privativa, qua extinguuntur, & sola immunitas obinetur. In contrarium citati DD. uti & *can. revertimini*, loquuntur de Decimis, pro ut debebantur in Veteri Testamento, quas quidem aliqui, sed perperam, adhuc Jure Divino quoad determinatam quotam, nempe decimam partem fructuum quæ talem Parochis deberi existimant in recognitionem universalis Domini Divini; qui tamen hoc ipsum non admittunt apud decimatores laicos, quales fuerunt, à quibus sub antiqua qualitate laicali modò translata sunt decimæ hujus loci in communitatem Ecclesiasticam. Justus titulus

& bona fides non debet probari in præscriptione longissimi temporis, sed præsumitur, saltem si præscriptio non currat contra Parochum; imò in præscriptione privativa non alius requiritur titulus, quam patientia Domini. *l. 10. pr. ff. si servit. vind. l. penult. & ult. c. de servitut.* neque necessaria est possessio vel quasi possessio positiva, sed sufficit negativa, seu omisio præstationis, v. g. decimarum, debito tempore continuata, quæ in prostrato non defuit: quod verò laici sint capaces possidendi immunitatem à præstantis decimis, & sic præscribere decimis valeant, licet decimas (spirituales adhuc) possidere ac præscribere nequeant, extra dubium est. Textus ex *c. fin. de Consuet.* desumptus procedit solum tunc, quando mala fide non præstantur decimæ ab illis, qui sciunt se ad illas obligari, & quando constat de tali mala fide. Ex adverso allegati, vel forsitan etiam allegandi DD. pauci, vel intelligendi sunt de casu, quò per præscriptionem immunitatis à solvendis decimis Parocho auferretur necessaria sustentatio, in quo non versamur, vel nituntur falsa hypothese, quòd decimæ quæ tales in nova Lege debeantur Jure Divino, vel loquuntur de longè alio casu, aut referunt aliorum duntaxat opiniones, uti in specie Berlich. *lo. cit.* vel supponunt malam fidem in non solventibus decimas.

Q.U.E.